

Hof te Bissegem (of St.-Omaarsgoed)

Hendrik Dewildestraat, 64, 8620 Kortrijk-Bissegem

Situeringkaart: nr. 10, Popp-kaart B/93-95, Gewestplan, woongebieden)

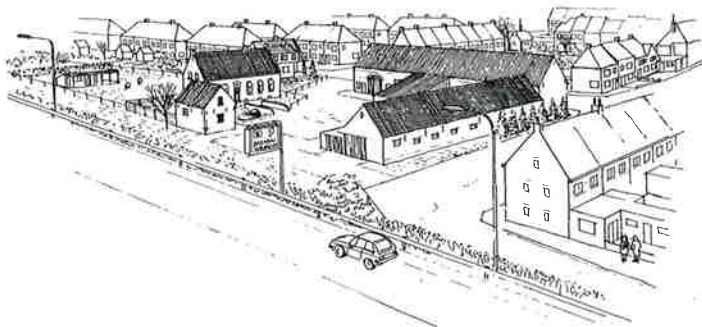
Eigenaar grond en gebouwen:

- gebouwen: Anne-Marie
Wyseur-Calis
- grond: Paul Wyseur.

Bekende uitbaters: De Brabandere P. (1787-+ 1820), Verheust (+ 1820?-1859), Veys Henri (1859-), Veys Lezaire (-1918), Wyseur Achiel (1920-1939), Wyseur Paul (1939-1965), Calis Antoon en Anne Marie Wyseur Calis (1965-).

Historische naam: van het Hof van Bissegem, vermeld op kaarten van 1595. St.-Omaar werd gegeven naar de eigenaars; kapittel van St.-Omaar. Oudste vermelding: 1339, R.A.K., archief L. Wijnendaele 29.

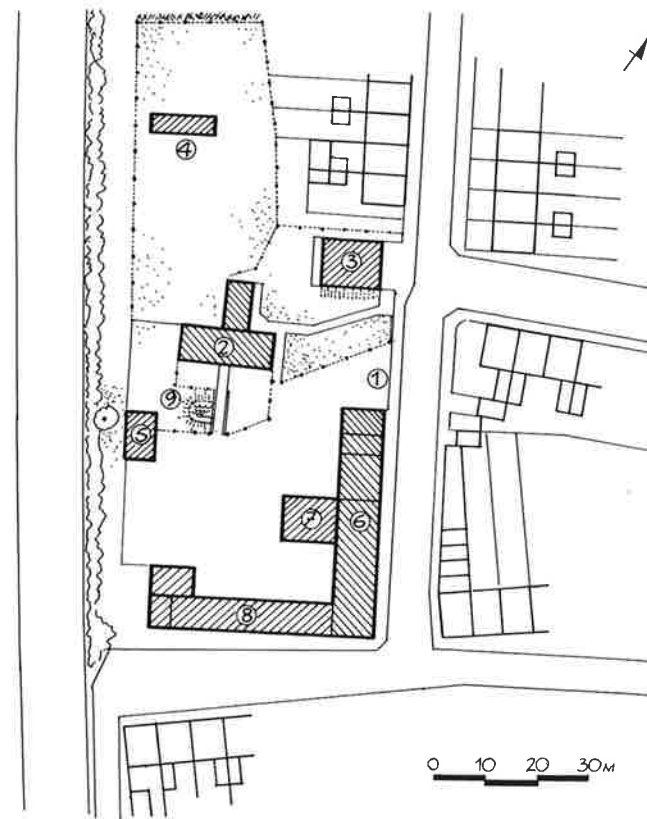
Gebouwen: L-vorm waarvan het woonhuis los staat, als geheel open U-vorm, tot kort na WO I gedeeltelijk omweld. Oudste gegevens: 1753, was vroeger leesbaar in de dakkapel van het woonhuis. Woonhuis (1753, klokke-torentje in 1945 verdwenen, van strodak naar pannendak, 1978 inwendig verbouwd voor de inrichting van burelen, aanbouw dateert van het begin van 18de eeuw), ovenbuur (afgebroken, tot 1955 in werking, WO II: stenen oven vernieuwd), stallen (19de eeuw, 1965: schuur en stallen ineen gebracht), schuur (1842; leesbaar boven één van de toegangspoorten, 1841: vernield door brand, 1918: dak afgewaaid en nogmaals afgebrand), wagenkot (1920-'22), bergplaats (19de eeuw), kapel (gelegen in Kerkstraat). Geklasseerde gebouwen: woonhuis ? (1753).

Aanvullende gegevens:

Van deze historisch belangrijke hoeve hebben we dank zij de heer L. Wijnendaele uit Bissegem een nagenoeg volledige geschiedenis kunnen reconstrueren. We hebben de tekst van de heer Wijnendaele overgenomen: „Ten tijde van koning Dagobert, die regeerde van 629 tot 639 na Christus, leefde alhier een Frankisch edelman met name Gerboda. Hij bezat 't hof te Bissegem, aan de hofstede Wyseur, met het gebied daarrond en waarom weten we niet, doch Gerboda schonk zijn erfgoed te Bissegem, met alles wat erbij hoorde, aan de toen wijdvermaarde bisschop van Terenburg, Sint-Omaar of Sint-Audomaar genaamd. Deze schenking werd goedgekeurd en bekrachtigd door die Kanunniken van de stad Sithu, die later Sint-Omaars genoemd werd. Zo toch hebben wij dit alles gelezen in een ambtelijk stuk, een handschrift uit de 17de eeuw rustend in 'het rijke archief van de stad St.-Omaar in Z.-Vlaanderen. De

Hof te Bissegem, het woonhuis uit 1753.

- 1 Toegang
- 2 Oud woonhuis
- 3 Nieuw woonhuis
- 4 Schapestal
- 5 Paardenstal (oorspronkelijk)
- 6 Schuur
- 7 Wagenberg
- 8 Koestal
- 9 Poel
(overblijfsel van de omwalling)

1840

1883

1922

1979

heren dekens van het Kapittel van Sint-Omaars behielden, eeuwen lang hun wereldlijke macht aan Bissegem, tot het einde van de 18de eeuw. Met de Franse Revolutie kwam een einde aan hun heerschappij."

In 1787 werd Het Hof van Bissegem gepacht door Pieter de Brabandere, de hoeve was toen nog eigendom van het kapittel van St.-Omaars (tot 1794). Omstreeks 1840 was de hoeve eigendom geworden van Corneel van Ackere, rentenier in Moorsele. In 1841 brandde de hoeve (behalve het woonhuis) af op Messiasnacht. St.-Omaarsgoed werd in 1842 eigendom van het echtpaar De Backer-Cornillie, van wie een smeedijzer anker met opschrift 'DC 1842' boven de toegangspoort van de schuur prijkt. In 1859 werd H. Veys de nieuwe pachter. Op het einde van 1867 werden de juffrouwen Chomé de nieuwe eigenaars. Het hof van Bissegem werd eigendom van Mevr. Haeck uit Harelbeke in 1904. Nadat de hoeve in 1918 nogmaals was afgebrand, kwam de familie Wyseur op St.-Omaarsgoed als nieuwe pachters in 1920. Paul Wyseur werd in het begin van de jaren '50 eigenaar van de gronden en de gebouwen. In 1978 werd het hof van Bissegem verlaten. Met de aanleg van de Ring (R-8) was het onmogelijk geworden om het land te bereiken. De gebouwen werden verhuurd aan een handelaar in auto's. De huidige eigenaar Anne-Marie

Totale oppervlakte: 1980: 39 ha
30 a - 1983: 24 ha (Weiland:
12 ha, Akkerland: 12 ha),

Voornaamste specialiteiten:
aardappelen, suikerbieten,
suikerbonen, schorseneren.

Detailopname schuur. Initialen van de vroegere eigenaar De Backer-Cornillie.

ARCHIEF

Archief St.-Omaar: Processtuk, II G, 2609, folie, 2 v., 26 aug. 1377.

Privé-verzameling L. Wynendaele: 3 foto's van het hof van Bissegem circa 1595.

Hotel Broel (kaartenverzameling), A.R.A. Brussel: Rekenkamer, 46885 (1787).

R.A.K.: - Gemeentearchief Bissegem, archief Wynendaele L, 29, L, 30, L, 31, L, 67.

Gemeentearchief Bissegem, I, Landboek Bissegem, 1747.

- Aanwinsten, VI, 6445 en 6978.
- O.S.A.K., Acten en contracten, 1444-1445, 168 f° 15 - 1446-1449, 236 f° 164 - 1446-1449, 241 f° 172 - 1446-1449, 268, f° 258 - 1471-1472, 640 f° 132 - 1477-1480, 772, f° 246-265 - 1483-1485, 888, f° 150-151 - 1488-1490, 963, f° 26 - 1494-1497, 1130, f° 237 - 1501-1502, 1242, f° 198 - 1515-1516, 1457, f° 152 - 1525-1526, 1638, f° 26-27 - 1535-1536, 1861, f° 167 - 1542-1544, 2042, f° 2042, f° 127-128 - 1548-1549, 2173, f° 67-68 - 1556-1567, 2574, f° 106 - 1576-1577, 2801, f° 189 - 1576-1577, 2812, f° 260 - 1587-1589, 2892, f° 83 - 1594-1596, 2960, f° 127 - 1655-1660, 3457, f° 58.

LITERATUUR

L. Slosse: Rond Kortrijk, deel Bissegem, 1900, p. 98.

L. Wynendaele, - Bissegem 125 jaar terug (R.A.K. A 715).

- Een heemkundige wandeling door de oudste dorpskern (R.A.K. A 873)

Ph. Despriet, 20 Zuidwest-Vlaamse hoeven, 1980, p. 24-32.

Wyseur-Calis is woonachtig te Wevelgem waar het grote gedeelte van de gronden van het hof van Bissegem worden verbouwd.

Het woonhuis dateert van 1735 en vertoont typische kenmerken: muurvlechtingen, in de zijgevel natuurstenen overkraging en talrijke sierankers. Boven de huisdeur is een waterlijst of waterboog aangebracht. In een verdwenen dakvenster was vroeger het wapenschild van de St.-Bertijsabdij aanwezig met het opschrift ANNO 1753. Het inmiddels verdwenen klokketorentje werd in 1863 op het dak geplaatst. Een complete beschrijving van het wapenschild wordt gegeven door L. Wynendaele (R.A.K. archief L. Wynendaele 34). Het woonhuis is door een brug verbonden met het erf.

In de schuur en de stallen zijn duidelijk resten van oudere gebouwen aanwezig, dit is vooral te wijten aan de talrijke branden die de hoeve teisterden (18e eeuw?, 1841, 1918).

Het landbouwareaal was in het midden van de 19e eeuw ongeveer 54 ha; dit bleef zo tot het begin van de 20e eeuw. Het nam geleidelijk af door verkavelingen en opsplitsing onder de kinderen van vroegere eigenaars.

In 1977 was het landbouwareaal nog ongeveer 25 ha, na de aanleg van de R-8 nog 23 ha. De oppervlakte van de bedrijfszettel in 1980 wordt op 39 ha 30 a gegeven. De huidige eigenaar is nu woonachtig op een hoeve te Wevelgem. De grond van die hoeve werd dan ook bij dit landbouwareaal gerekend. De gronden die bij het hof van Bissegem hoorden waren in 1980 ongeveer 23 ha groot. Het hof van Bissegem is aldusdanig geen landbouwbedrijf meer. De hoevegebouwen bevinden zich in de woongebieden van het gewestplan terwijl het landbouwareaal grotendeels in de landbouwzone is gelegen. De toekomst van de hoevegebouwen is naar onze mening onzeker. Het zou jammer zijn dat het hof te Bissegem, die vroeger het centrum was van een gelijknamige dorpsheerlijkheid, zou verdwijnen.

Hof te Bissegem (nr. 63) in 1747. De kerk die wordt afgebeeld is de eerste van de drie kerken die Bissegem telde. (R.A.K. Gemeentearchief Bissegem 1-2)

